

Vytautas Juodkasis

Žymus Lietuvos geologas, Lietuvos mokslų akademijos narys emeritas, profesorius Vytautas Juodkasis gimė 1928 m. lapkričio 1 d. Pagėgiuose, Šilutės r., mirė 2021 m. kovo 1 d. Vilniuje.

1952 m. V. Juodkasis baigė Vilniaus vidurinę suaugusiųjų mokyklą, 1952–1957 m. mokėsi Vilniaus universiteto Gamtos mokslų fakultete ir įgijo inžinieriaus geologo diplomą. 1961–1963 m. studijavo Lietuvos mokslų akademijos Geologijos ir geografijos instituto aspirantūroje. 1982 m. tapo geologijos ir mineralogijos mokslų daktaru, 1985 m. – Vilniaus universiteto Hidrogeologijos ir inžinerinės geologijos katedros profesorium (nuo 2004 m. buvo šios katedros visuomeniniu konsultantu). 1998 m. prof. V. Juodkasis buvo išrinktas Lietuvos MA nariu korespondentu, nuo 2011 m. tapo nariu emeritu.

Darbinė ir pedagoginė veikla: baigęs universitetą, V. Juodkasis buvo paskirtas į geologinę įmonę „Vandens gręžiniai“ Vilniuje, kuri po reorganizacijos tapo pavaldi Lietuvos geologijos valdybai ir buvo pavadinta „Hidrogeologine ekspedicija“. 1957–1960 m. dirbo įmonės vyriausiojo inžinieriaus, o 1960–1961 m. – Hidrogeologinės ekspedicijos atskiro padalinio, skirto požeminio vandens išteklių paieškai ir žvalgymui, viršininko ir vyriausiojo hidrogeologo pareigose. 1963–1988 m. dirbo Geologijos institute: 1963 m. – jaunesnioju moksliniu darbuotoju, 1964–1967 m. – moksliniu sekretoriumi. 1967 m., sukūrus institute Hidrogeologijos ir inžinerinės geologijos skyrių, tapo jo vadovu. Šį darbą dirbo daugiau, nei 20 metų.

Prof. V. Juodkasis šalia mokslinio dirbo ir pedagoginį darbą. Nuo 1965 m. dėstė Vilniaus universiteto Hidrogeologijos ir inžinerinės geologijos katedroje. Mokslininkas parengė virš dešimt doktorantų, sėkmingai apgynusių disertacijas, jo pedagoginės-mokslinės veiklos aplinkoje buvo parengtos ir apgintos trys habilituoto daktaro disertacijos. Skaityti studijų dalykai: „Aplinkos hidrogeologija“, „Geologijos mokslo istorija“, „Hidrodinamika“, „Mineraliniai vandenys“, „Požeminio vandens išteklių įvertinimas“, „Regioninė hidrogeologija“.

Mokslinė veikla: pagrindinės profesoriaus mokslinių tyrimų kryptys buvo naujų matematinių modeliavimo metodų pritaikymas hidrogeologijoje. Dirbant atliktas Baltijos artezinio baseino gėlo požeminio vandens išteklių vertinimas, nustatyti jo susidarymo dėsningumai, numatyti racionalaus naudojimo būdai. Jam vadovaujant paruošti Baltijos regiono požeminės hidrosferos

suvestiniai hidrogeologiniai žemėlapiai, kurie kartu su kitų krypčių geologiniais žemėlapiais 1984 metais buvo įvertinti SSRS Valstybine mokslo ir technikos premija.

Profesorius V. Juodkasis sukūrė Baltijos krašto hidrogeologinių tyrimų mokyklą ir buvo šios mokslo krypties pripažintas lyderis. Jis buvo monografijų, vadovėlių ir šeimos prisiminimų autorius, išleidęs virš 20 knygų. Vienas ir su bendraautoriais jis parengė daugiau kaip 230 mokslinių ir 160 mokslinio populiarinimo bei proginių straipsnių.

Publikacijos:

- „TSRS hidrogeologija - Lietuvos TSR“, rusų k. (1969)
- „Lietuvos teritorijos artezinio vandens eksploatacinių išteklių įvertinimas“, rusų k. (1966 m.)
- „Baltijos šalių gėlo požeminio vandens eksploataciniai ištekliai“, rusų k. (1980)
- „Baltijos jūros sedimentogenezė“, rusų k. (1981)
- „Lietuvos geologijos istorija“, (bendraautorius, 1981)
- „Baltijos šalių regioninė hidrogeologija“, rusų k. (atsakingas redaktorius, bendraautorius, 1989)
- „Lietuvos karstas: hidrogeologija ir požeminio vandens apsauga“, (sudarytojas, bendraautorius, 1992)
- „Lietuvos geologija“, (1994)
- „Radioizotopiniai metodai ekologinėje hidrogeologijoje“, (bendraautorius, 1995 m.)
- „Lietuvos Geologijos institutas, 1941-2001“, (2001)
- „Organic Matter in Fresh Groundwater of Lithuania“, (2003)
- „Enciklopedinis hidrogeologijos terminų žodynas“, (vienas sudarytojų ir atsakingasis redaktorius, 2003).
- „Lietuvos žemės gelmių raida ir ištekliai“, (2004)
- „Evolution of Geological Environment in Lithuania“, (2005)
- „Mažoji Lietuva – mano gimtinė“, (2011). Tai – atsiminimų knyga, kuri buvo skirta šeimai ir bičiuliams. Ji, tarsi įrodymas, koks šiltas, jautrus, dėmesingas ir darbštus buvo Vytautas Juodkasis, kokias svarbias ir esmines vertybes jis puoselėjo.
- „Požeminiai Neptūno valdų labirintai“, (2018). Šioje knygoje – geologų mintys apie žemės raidą ir vandenį jos gelmėse. Jos autorius knygą skyrė žmonos Danguolės Juodkazienės-Žebriūnaitės (1928–2018) šviesiam atminimui.

Vadovėliai ir studijų metodinės priemonės:

- „Požeminių vandenų eksploatacinių atsargų įvertinimas“, (1973)
- „Pabaltijo hidrogeologijos pagrindai“, (1979)
- „Požeminio vandens išteklių įvertinimo metodikos pagrindai“, (1992)
- „Geriamojo vandens kokybė ir jos norminimas“, (bendraautorius Š. Kučingis, 1999)
- „Regioninės hidrogeologijos pagrindai“, (2003)
- „Aplinkos hidrogeologija“, (bendraautorius A. Marcinonis, 2008)

Žemėlapiai ir jų aiškinamieji tekstai (rusų ir anglų k.):

- „Baltijos šalių kvartero uolienų hidrogeologinis žemėlapis“, (1980)
- „Baltijos šalių prekvartero uolienų hidrogeologinis žemėlapis“, (1982)
- „Baltijos šalių teritorijos gamtinių požeminio vandens išteklių žemėlapis“, (1991)

Kita veikla ir projektai: dirbdamas mokslinį ir pedagoginį darbą, daug dėmesio skyrė mokslinių tyrimų propagavimui, aktyviai dalyvavo Lietuvos ir užsienios šalių geologų bendruomenės visuomeninėje veikloje. Pabuvojo tarptautiniuose hidrologų ir geologų asociacijų

kongresuose daugelyje pasaulio šalių. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, dalyvavo tarptautiniuose projektuose: 1993–1996 m. projekte – „Wetland – Šlapių žemių tvarkymas“ (projekto partneriai – Vilniaus ir Lundo universitetai); 1995–1996 m. – TEMPUS projekte „Aplinkos studijų įdiegimas Lietuvos universitetuose“ (projekto partneriai – Kylio, Utrechto, Lundo, Vilniaus ir Kauno technologijos universitetai), 1999–2005 m. – ERASMUS/SOCRATES intensyvių studijų projekte „Požeminio vandens tarša ir valymo technologijos“ (projekto partneriai – Kylio, Grenados, Gento, Kalgario, Sofijos ir Vilniaus universitetai) ir kt.

Apdovanojimai: SSRS Valstybinė mokslo ir technikos premija už Baltijos šalių regiono geologinių žemėlapių komplektą ir monografiją „Pabaltijo Respublikų geologija“, 1984 m. (su bendraautoriais), Lietuvos mokslo premija už monografiją „Lietuvos geologija“, 1996 m. (su bendraautoriais). 2012 m. prof. Vytautui Juodkaziui buvo suteiktas Pagėgių krašto garbės piliečio vardas.

Vytautas Juodkazis

Professor V. Juodkazis was a famous Lithuanian geologist, *doctor habilis* (physical sciences, geology), professor at the Department of Hydrogeology and Engineering Geology of Vilnius University (department's honorary advisor 2005–2018), a corresponding member of the Lithuanian Academy of Sciences (2008), and a member emeritus of the Lithuanian Academy of Sciences since 2011. He was born 1 November 1928 in Pagegiai, Silute district, dead 1 March 2021 in Vilnius.

Higher education, doctoral studies, Academic degrees and titles:

1952–1957 studied at the Faculty of Natural Sciences of Vilnius University and graduated as an engineer geologist

1961–1963 A doctoral student at the Institute of Geology and Geography of the Lithuanian Academy of Sciences.

1964 defended the dissertation of the candidate of sciences (doctoral) at the Institute of Geology and Geophysics of the Belarusian Academy of Sciences

1982 defended *doctor habilis* dissertation at Moscow State University

1984 A senior researcher

1976 An associate professor

1985 A professor

Research activities: his research was focused on the clarification of the hydrogeological conditions of the Baltic artesian basin, their zoning and mapping, and rational use of groundwater resources.

Professional and pedagogical activities:

1957–1960 Head engineer at “Hidrogeologine ekspedicija”

1960–1961 Head and the senior hydrogeologist of the division of “Hidrogeologinė ekspedicija” engaged in prospecting and exploration of groundwater resources

1963–1988 worked at the Institute of Geology

From 1965 taught at the Department of Hydrogeology and Engineering Geology of Vilnius University

1988–2004 worked full time at Vilnius University

2005–2018 an honorary adviser to the Department of Hydrogeology and Engineering Geology

Prof. Vytautas Juodkazis was a research supervisor of 11 successfully defended doctoral theses, and three habilitation dissertations were prepared and defended in the environment of his pedagogical and research work.

Publications: Prof. Juodkazis is the author and co-author of over 230 research and 160 popular science articles. He has written eight books and monographs.

Awards:

1984 USSR State Prize in Science and Technology for a set of geological maps of the Baltic countries *Geology of the Baltic Republics*, with co-authors

1996 Lithuanian Science Prize for the monograph *Geology of Lithuania*, with co-authors

2012 Honorary citizen of Pajėgiai region

Parengė

LMA Organizacinio skyriaus
vyriausioji specialistė Valerija Paškauskienė

Naudoti šaltiniai:

1. LMA archyvas. Asmens byla.
2. Visuotinė lietuvių enciklopedija.

Nuotraukos autorė Virginija Valuckienė